

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования Республики Тыва
"Управление образования" администрации городского округа города
Ак-Довурак
МБОУ СОШ №3 г. Ак-Довурака

РАССМОТРЕНО

Руководитель ШМО

Кара-Сал

Кара-Сал С.Г.

Протокол №1 от «25»
августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

Сарыглар

Сарыглар Ч.Б.

Протокол № 4 от «25»
августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Хомунгу

Хомунгу М.Б.

Приказ №193/1 от «26»
августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
внеурочной деятельности
«Родной (тувинский) язык»
для обучающихся 11 класса
на 2023-2024 учебный год

г. Ак-Довурак-2023

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИКТИГ ПЛАННААШКЫН

Календарь-тематиктиг планнаашкынны (КТП) башкы ажыл-чорудулгазының уг-шии, уругларның сонuurгалының болгаш кадыкшылының байдалынга дүүштүр, бөлүктөп дээш оон-даа өске аргалар-биле өскерттип ажылдап болур. КТП-ни боттандырада, электроннуг (чурагайлыг) өөредилге курлавырларын ажыглаарының аргаларын кичээнгейге алып, өөредилге-методиктиг материалдарны (мультимедийлиг программалар, электроннуг номнар болгаш пособиелер, электроннуг библиотекалар, виртуалдыг лабораториялар, оюннуг программалар, өөредилгениң чурагайлыг курлавырларының чыындызы) бар, белеткеп каан курлавырга даяныр, ол ышкаш башкы боду чогаадып тургузуп алгаш ажыглаар.

ТЕМАЛЫГ ПЛАННААШКЫН 11 класс (68 шак)

Блок	Тема (ооң иштинче кирип турар билиглер)	Шак саны ниити б/ш тема аайы-биле	Тургузукчулар
Дыл дугайында ниити билиглер	Дыл дугайында ниити билиглер		
	Дыл – тускай система	1	Лингвистиктиг билиглерниң системазын чугаалажыр. Дылдың тургузуун, ооң адырларының болгаш өөренир кезиктериниң системазын билер.
	Дылдың фонемниг деңнели	1	
	Дылдың морфемниг деңнели	1	Сөстүң фонемниг, морфемниг, синтаксистиг болгаш лексиктиг сайгарылгазы. Тыва дылдың хөгжүлдезинге эртемден түркологтарның болгаш дыл эртемденнериниң ужур-дузазы.
	Дылдың лексиктиг деңнели	1	
	Дылдың синтаксистиг деңнели	1	
	<i>Хыналда диктант.</i>	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант. Белеткеп каан сөзүглелге эдертиг бижири. Сөзүглел-биле ажыл: фонемниг, морфемниг, лексиктиг, синтаксистиг сайгарылгалар. Төлөвилел «Дыл – культураның сайзыраарының аргазы».
	<i>Эдертиг</i>	1	

			Түркология болгаш дыл эртемденнериниң ажылдарынга хамаарышкан шинчилел ажылы кылыр.
Синтаксис болгаш пунктуация	Синтаксис болгаш пунктуация		
	Синтаксистиң кол билиглери	1	Синтаксис болгаш пунктуацияның айтырыгларын билир. Сөс каттыжышкынынга хамаарышкан билиглерни ханыладыр, оларны ылгаар, сөзүглел иштинде домактардан сөс каттыжышкыннарының өзек болгаш чагырткан сөстериниң аразында уткалыг хамаарылгаларын тайылбырлаар.
	Пунктуацияның кол билиглери	1	
	Сөс каттыжышкыны	1	
	Синтаксистиг харылзаалар	1	
	Домак дугайында билиг.	1	Сөс каттыжышкынының сайгарылгазы. Домакта сөс каттыжышкыннарының кезектериниң каттыжып чоруур холбааларын тывар. Сөс каттыжышкыннары болгаш домактарның тургузуг болгаш утка талазы-биле онзагай талаларын сайгарар. Сөс каттыжышкынының сайгарылгазын кылыр. Домак дугайында билигни катаптаар, оларның кол шынарларын, домакка каттыжар чурумун айтыр. Бөдүүн, нарынчылтынган болгаш нарын домактарны аңгылаар. Домактың грамматиктиг ооргазын тывар; домактың чугула болгаш ийиги черге кезигүннерин тывар. Чаңгыс аймак кезигүннерни тодарадыр, бижик демдектерин салыр. Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгаларны ылгаар. Тускайлаан болгаш тодарадыкчы сөстерни тывар. Тускайлаан кезигүннерлиг домактарны бөдүүн, нарынчылтынмаан домактар кылдыр эде тургузар. Кирилде сөстерлиг, кирилде домактарлыг, адалгаларлыг домактарга бижик демдектерин салыр. Нарын домактың кезектериниң кызыгаарын тывар; нарын домакты чагырышкан болгаш чагырышпаан деп ылгаар. Чагырышпаан нарын домактарга чогуур бижик демдектерин салыр.
Чугаа стили	Чугаа стили		

Публицистика стили	1	Публицистика (парлалга) стилиниң шынар демдектерин
--------------------	---	--

Публицистика стилинің хевирлери	1	<p>айтыр.</p> <p>Парлалга стилинің лексика болгаш синтаксис талазы-биле оназагай талаларын айтыр, эртем терминнерин ажыглаар.</p> <p>Парлалга стилинің жанларынга сөзүглелдер тургузар: медээ дамчыдары (демдеглел, интервью, репортаж, отчет), сайгарылгалыг (статья, рецензия),</p> <p>Чечен чогаал стилинге ажыглаар дылдың аргаларын, сөстер, домактарның стиль талазы-биле ажыглалын тодарадыр</p> <p>Албан-херек стилинің жанларын бижип билир.</p> <p>Чечен чогаал стилинге хамаарышкан сөзүглелдин сайгарылгазын кылыр.</p> <p>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</p> <p>Шилилге диктант.</p> <p>Чогаадыг. Стильдерниң кайы-бир хевирин ажыглавышаан, «Бойдус чаңы болчумча чок», «Тооруктуг долгай таңдым долганзымза, тодар-ла мен...», «Суурумнуң ыдыктыг чери» деп темаларның кайы-бирээзинге (өөреникчиниң шилилгези-биле) бижир.</p> <p>Төлевилел камгалалы «Сөзүглелдин уран-чечени» (өөреникчиниң шилилгези-биле)</p>
Статья	1	
Албан-херек стили, ооң онзагай демдектери	1	
Чечен чогаал стили	1	
Уран-чечен аргалар	1	
Стилистиктиг фигуралар	1	
<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</i> <i>Шилилге диктант</i>	1	

	<i>Чогаадыг</i>	1	
	<i>Төлевилел камгалалы</i>	1	
Чугаа культуразы	Чугаа культуразы		
	Чугаа культуразы - лингвистиканың бир адыры	1	<p>Чугаалажылга үезинде чугаа культуразының чамдык айтырыгларын ылгаар болгаш шын ажыглаар: нормажыттынган, коммуникативтиг, чугаа этиказын сагыыры.</p> <p>Номчулга үезинде сөстөрни шын адаар, үн доктаашкыннарын сагыыр, логиктиг ударениелерни салыр. Аас болгаш бижимел чугаа культуразын сагыыр. Бодунуң болгаш өске кижиниң чугаазының тургузуун хайгаараар, сайгарар, үнелээр.</p> <p>Хөй улус мурнунга мурнунга чүве чугаалап тура, литературлуг дылдың нормаларын сагыыр. Мергежилгелер кылып тура, тыва дылдың орфоэпия, лексика, грамматика, стиль талазы-биле нормаларын сагыыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</p> <p>Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?»</p> <p>Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг: «Литературлуг норма дээрге ...».</p> <p>Шинчилел ажылы. «Чугаа этикедин сагыыры – кижиниң ниити культуразының демдээ».</p> <p>Немелде онаалгаларлыг түңнел хыналда диктант.</p>
	Чугаа культуразының кол талалары	1	
	Бодунуң болгаш өске кижиниң чугаазын үнелээри	1	
	Чугаа этикединиң онзагайы	1	
	Албан ёзузу-биле харылзажырының культуразы	1	
	Аас чугаа культуразы	1	
	Бижимел чугаа культуразы	1	
	Дылдың нормалары болгаш ооң хүлээлгелери	1	
	Тыва литературлуг дылдың нормалары	1	
	Стилистиктиг нормалар	1	
	<i>Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?»</i>	1	
<i>Немелде онаалгаларлыг түңнел хыналда диктант</i>	1		